

486

Besluit van 12 oktober 1988 tot vaststelling van een algemene maatregel van bestuur, houdende een Tijdelijke bijdrageregeling provinciale bevordering van beeldende kunst

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur van 1 februari 1988, WZJ/U-3882;

Overwegende dat het gewenst is te bevorderen dat een adequate spreiding over het land van het aanbod en de produktie van werken van beeldende kunst tot stand komt en daarmee de mogelijkheid te vergroten dat beeldende kunstenaars zelfstandig in hun bestaan kunnen voorzien;

Overwegende dat, teneinde te beproeven of dit beleid kan worden gerealiseerd door de provincies, de tijdelijke regeling op grond waarvan provincies tijdelijk een uitkering uit 's Rijks kas konden krijgen, te verlengen gedurende enige tijd;

Gelet op artikel 144b van de Provinciewet;

Gezien het advies van de Raad voor de Kunst (advies van 7 december 1987);

De provincies, de Raad voor de gemeentefinanciën en de Rijkscommissie voor de Musea gehoord;

De Raad van State gehoord (advies van 8 maart 1988, nr. W 13.88 0045);

Gezien het nader rapport van Oze Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur van 22 september 1988, Centrale Directie Juridische en Bestuurlijke Zaken, nr. 60595;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel 1

Voor de toepassing van het bij dit besluit bepaalde wordt verstaan onder:

a. Onze minister: Onze Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur;

b. inwonertal: het aantal personen dat op 1 januari van het jaar voorafgaande aan het jaar waarop de bijdrage betrekking heeft volgens opgave van het Centraal Bureau voor de Statistiek in de desbetreffende provincie woont.

Artikel 2

Ter bekostiging van voorzieningen in de provincie die ten doel hebben de mogelijkheden voor produktie van werken van beeldende kunst en daarmee de mogelijkheden tot verwerving van inkomsten voor Nederlandse of langer dan twee jaar rechtmatig in Nederland wonende professionele beeldende kunstenaars te bevorderen, kan Onze minister in 1988 en 1989 aan de provincie jaarlijks een bijdrage verstrekken.

Artikel 3

1. De bijdrage wordt berekend door vermenigvuldiging van het inwonertal met een jaarlijks door Onze minister vast te stellen bedrag per inwoner. Dit bedrag bedraagt voor het jaar 1988 f 1,57 per inwoner.

2. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid wordt de bijdrage aan de provincies Utrecht, Noord-Holland en Zuid-Holland berekend door het inwonertal van de desbetreffende provincie te verminderen met het aantal inwoners van de gemeente Utrecht, Amsterdam, 's-Gravenhage en Rotterdam, voorzover in die provincie gelegen, en het aldus verkregen aantal inwoners te vermenigvuldigen met het bedrag per inwoner bedoeld in het eerste lid.

3. De bijdrage wordt telkenjare uiterlijk in de maand juli verstrekt.

Artikel 4

De bijdrage wordt slechts verleend onder de voorwaarde dat:

a. de provincie de bijdrage besteedt aan het doel als omschreven in artikel 2;

b. de provincie bij het nemen van beslissingen met betrekking tot voorzieningen als bedoeld in artikel 2 zich uitsluitend laat leiden door een beoordeling van artistieke kwaliteit, waartoe zij zich laat adviseren door onafhankelijke deskundigen;

c. de deskundigen als bedoeld onder b geen directe of indirecte inkomsten in het kader van deze regeling ontvangen anders dan een vergoeding voor de door hen als zodanig bewezen diensten;

d. de provincie binnen negen maanden na het jaar waarin de bijdrage is verstrekt een verklaring van een deskundige als bedoeld in artikel 144 van de Provinciewet aan Onze minister overlegt, inhoudende dat bij de gehouden controle van de administratie over het afgelopen jaar is gebleken dat de ontvangen bijdrage in dat jaar is besteed aan kosten als bedoeld in de artikelen 2 en 5;

e. de provincie binnen zes maanden na het jaar waarin de bijdrage is uitgekeerd een verslag betreffende de uitvoering van dit besluit aan Onze minister overlegt, waarbij tevens inzicht wordt verstrekt in het totaal van de bekostiging van beeldende kunstvoorzieningen door de provincie.

Artikel 5

In afwijking van het bepaalde in artikel 4, onder a, mag jaarlijks ten hoogste zeven procent van de bijdrage door de provincie worden besteed aan de kosten van uitvoering van deze regeling.

Artikel 6

Onze minister kan, indien uit de op grond van de in artikel 4 onder d bedoelde deskundigen-verklaring blijkt dat de over dat jaar verstrekte bijdrage de uitgaven als bedoeld in de artikelen 2 en 5 overtreft, de teveel betaalde bijdrage terugvorderen.

Artikel 7

Tegen de vaststelling van de bijdrage kan het provinciaal bestuur binnen een maand na de datum waarop de beslissing is verzonden bij de Kroon voorziening vragen.

Artikel 8

Dit besluit treedt in werking met ingang van de tweede dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst en werkt terug tot en met 1 januari 1988.

Artikel 9

Dit besluit kan worden aangehaald als: Tijdelijke bijdrageregeling provinciale bevordering van beeldende kunst.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat daarvan afschrift zal worden gezonden aan de Raad van State.

's-Gravenhage, 12 oktober 1988

Beatrix

De Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur,
L. C. Brinkman

Uitgegeven de *eerste* november 1988

De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes

Het advies van de Raad van State is openbaar gemaakt door terinzagelegging bij het Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur.

Tevens zal het advies met de daarbij ter inzage gelegde stukken worden opgenomen in het bijvoegsel bij de Nederlandse Staatscourant van 13 december 1988, nr. 242.

NOTA VAN TOELICHTING

Kenschets van de specifieke uitkeringen op het terrein van de beelden de kunst

Begin 1984 werden de begrotingsmiddelen voor het beeldende kunstbeleid van het ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur verruimd, in verband met wijzigingen in het beleid ten aanzien de Beeldende Kunstenaars Regeling.

De nieuwe middelen zijn ingezet met behulp van een instrumentarium dat met name gericht is op een spreiding van aanbod en produktie van beeldende kunst en op vergroting van de mogelijkheden van inkomstenverwerving door beeldende kunstenaars. Dat instrumentarium omvatte onder meer de Tijdelijke bijdrageregeling provinciale bevordering van beeldende kunst (Stb. 1985, 250, gewijzigd bij Stb. 1987, 40), de Tijdelijke uitkeringsregeling inlegpremies voor jongeren bij kunstuitleninstellingen (Stb. 1985, 357) en de Tijdelijke aankoopsubsidiereregeling moderne beeldende kunst ten behoeve van musea (Stb. 1985, 104, laatstelijk gewijzigd bij Stb. 1987, 40).

De begrotingsmiddelen voor het beeldende kunstbeleid van het ministerie van W.V.C. werden met ingang van 1987 wederom verruimd. Zulks in verband met de intrekking van de Beeldende Kunstenaars Regeling. Aangezien met twee van de drie betrokken nieuwe regelingen goede ervaringen zijn opgedaan en zij aan hun doelstelling goed voldoen, heb ik besloten de nieuwe begrotingsmiddelen onder meer te gebruiken door het voor deze twee regelingen beschikbare budget aanmerkelijk te verhogen, echter met de volgende aantekening voor wat betreft de Tijdelijke aankoopsubsidiereregeling. Deze regeling bevat regels voor het verstrekken van uitkeringen ten behoeve van het aankopen van kunstwerken van in leven zijnde beeldende kunstenaars door musea. Om ook musea, die door lagere overheden in stand worden gehouden, van de mogelijkheden van deze geldstroom te kunnen laten gebruik maken, is de regelgeving aangepast aan de vereisten voor een specifieke uitkering.

De aankoopsubsidiereregeling is, evenals beide andere regelingen, op 1 januari 1988 vervallen.

Uit schriftelijke reacties van de musea en in een vergadering van de sectie kunstmusea Nederlandse Museumvereniging is gebleken dat met name het feit dat aanvragen in de periode van 1 februari tot 1 juli ingediend moeten worden en derhalve in de daarop volgende maanden behandeld worden voor de musea tot problemen leidt. Deze hebben dan ook de wens geuit de aanvraagperiode in het eind van het kalenderjaar te laten vallen, zodat de musea reeds vroeg in het jaar bekend is welke aanvragen gehonoreerd worden, en welke, na te zijn afgewezen om budgettaire of andere redenen eventueel op andere wijze gefinancierd zullen moeten worden.

Momenteel is op mijn departement een nieuwe regeling in voorbereiding, waarin onder andere bovengenoemde wens gerealiseerd zal worden.

Om te voorkomen dat in 1988 twee aanvraagperiodes voor de musea zullen bestaan (nl. één, op grond van de huidige regeling, van 1 februari tot 1 juli, en één, op grond van de nieuwe regeling, vallende in de maand december), zal ik voorstellen de huidige regeling niet te verlengen maar in de loop van het jaar de gewijzigde regeling in werking te laten treden. Dit voorstel leidt er toe dat in 1988 geen uitkeringen op grond van onderhavige regeling gedaan zullen worden, maar dat de voor 1988 en de daarop volgende kalenderjaren begrote uitgaven pas in het volgende kalenderjaar tot uitbetalingen leiden.

De Tijdelijke bijdrageregeling provinciale bevordering van beeldende kunst geeft regels voor het verstrekken van uitkeringen aan provincies ter bekostiging van voorzieningen die ten doel hebben de mogelijkheden voor produktie van beeldende kunst, en daarmee de inkomstenverwerving van beeldende kunstenaars, te vergroten. De uitkering is gerelateerd aan

het aantal inwoners. De gemeenten Amsterdam, 's-Gravenhage, Rotterdam en Utrecht ontvangen op overeenkomstige wijze een uitkering op grond van de voor deze gemeenten geldende Financieringsregeling welzijnsovereenkomst 4 grote gemeenten (besluit van de minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur d.d. 29 december 1983, kenmerk UGS-U-170). In 1985 zijn aan de geldstroom toegevoegd de middelen van de inmiddels gesaneerde Tijdelijke regeling kunstuitleen (Stcrt. 1979, 251).

De Tijdelijke uitkeringsregeling inlegpremies voor jongeren bij kunstuitleeninstellingen bevat regels voor de toekenning van een inlegpremie aan een jongere tussen 14 en 25 jaar, die zich als spaarder inschrijft bij een kunstuitleeninstelling. De jongere betaalt dan niet alleen abonnementsgeld voor het lenen van een kunstwerk, maar ook maandelijks een bedrag dat op zijn spaarrekening wordt bijgeschreven, welke rekening bedoeld is voor de aankoop van kunstwerken. Ter aanmoediging wordt door de kunstuitleeninstelling een inlegpremie van minimaal f 50 bijgeschreven op de spaarrekening. Het rijk vergoedt in dat geval f 50 aan de kunstuitleeninstelling.

In de loop van de jaren waarin deze regeling gold, bleek hij niet te voldoen. Dientengevolge kon voor 1987 het budget voor deze regeling worden gehalveerd.

Uit het in 1987 door IQ, in opdracht van de Rijksvoorlichtingsdienst vervaardigde rapport getiteld: «De Inlegpremie bij Artoteek en Kunstuitleen – groepsdiscussies Kunstuitleen», blijkt dat de regeling niet het gewenste effect sorteert, reden waarom ik het niet wenselijk acht deze regeling te verlengen.

Specifieke uitkeringen

De nieuwe artikelen 144b van de Provinciewet (Stb. 1983, 649) en 237b van de gemeentewet (Stb. 1983, 649) beogen het verstrekken van specifieke uitkeringen uit 's Rijks kas tegen te gaan. Specifieke uitkeringen zijn gerichte uitkeringen van het Rijk aan een lagere overheid (eerste lid) of aan een instelling die (eveneens) van subsidiëring door een lagere overheid afhankelijk is (achtste lid). Indien besloten wordt tot het verstrekken van specifieke uitkeringen van tijdelijke aard, schrijven genoemde artikelen daartoe de vorm van een algemene maatregel van bestuur voor; voor langlopende uitkeringen is regeling bij of krachtens wet vereist.

In de wet waarbij genoemde artikelen aan de Provincie- en gemeentewet werden toegevoegd (Stb. 1983, 649) is bepaald dat na 1 januari 1989 geen specifieke uitkeringen meer mogen worden verstrekt, tenzij de uitkeringsregeling in overeenstemming is met de wettelijke vereisten. Na die datum mogen specifieke uitkeringen daarnaast nog wel worden verstrekt als daartoe een wetsvoorstel is ingediend; deze mogelijkheid vervalt wanneer vaststaat dat het voorstel niet tot wet zal worden verheven.

De bovenbeschreven Tijdelijke bijdrageregeling provinciale bevordering van beeldende kunst omvat een specifieke uitkering aan lagere overheden ten behoeve van de bestrijding van de kosten van een bepaalde taaken voldoet aan de criteria gesteld in art. 144b van de Provinciewet (tijdelijkheid); de uitkering valt als zodanig onder de definitie van een specifieke uitkering in artikel 144b, eerste lid, van de Provinciewet.

De Tijdelijke aankoopsubsidierегeling omvat een uitkering, die in sommige gevallen een specifieke uitkering zal blijken te zijn. Als het museum onderdeel uitmaakt van de organisatie van een gemeente of een provincie, zal de uitkering vallen onder de definitie van een specifieke uitkering als bedoeld in het eerste lid van genoemde artikelen; als het museum een privaatrechtelijke rechtspersoon is die in belangrijke mate subsidie ontvangt van een lagere overheid, zal de uitkering kunnen vallen onder de definitie van een specifieke uitkering als bedoeld in het achtste lid van genoemde artikelen.

Specifieke uitkeringen op het terrein van de cultuur

Het kabinet heeft begin 1986 besloten een wettelijke regeling tot stand te brengen, als gevolg waarvan specifieke uitkeringen op het terrein van de cultuur kunnen worden verstrekt. Deze besluitvorming werd in september 1986 nader versterkt toen het Sociaal en Cultureel Planbureau zijn advies over cultuurwetgeving uitbracht (SCP-Cahier 51).

Beide ontwikkelingen hebben mij tot het voornemen gebracht de totstandkoming van een Wet op het cultuurbeleid te bevorderen.

De verschillende argumenten heb ik omstandig uiteengezet in mijn brief aan de Tweede Kamer van 17 februari 1987 (Kamerstukken II, 19 700, Hoofdstuk XVI, nr. 136); ik moge derhalve met een verwijzing daarnaar volstaan.

Alternatieven

Wijziging van de regeling

Tijdens de Uitgebreide Commissie Vergadering in de Tweede Kamer op 19 november 1986 werd een motie behandeld, welke was ingediend door de leden Beinema en Niessen (Kamerstukken II, 19 700, XVI, 84). In de motie werd verzocht rekening te houden met aantallen in de provincies en de vier grote gemeenten woonachtige kunstenaars, en om de doeluitkering van dusdanige voorwaarden te voorzien, dat doorstroming van gelden gegarandeerd zal zijn naar gemeenten die een actief en positief te waarden beeldende kunst-beleid ontwikkeld hebben.

Op 24 september 1987 heb ik aan de Voorzitter van de Tweede Kamer mijn standpunt aangeboden, dat onder meer is gebaseerd op een evaluatie van de informatie welke ik inmiddels van de provincies heb ontvangen over de in de motie gesignaleerde onderwerpen. Mijn standpunt terzake luidde in het kort dat het de voorkeur verdient de regeling ongewijzigd voort te zetten (Kamerstukken II 1987/1988, 20 200, Hoofdstuk XVI, nr. 8).

Overheveling naar het Fonds beeldende kunsten

Als alternatief voor het verlengen van deze specifieke uitkeringen heb ik overwogen de gelden naar het Fonds beeldende kunsten, vormgeving en bouwkunst over te hevelen. Dit fonds heeft vanaf 1 januari 1988 de subsidieverstrekking aan individuele beeldende kunstenaars overgenomen van mijn ministerie. Overheveling naar dat Fonds, dat een privaatrechtelijke rechtspersoon is, zou aan de regelingen het karakter van een specifieke uitkering ontnemen, zodat regeling bij wet of algemene maatregel van bestuur niet langer is vereist.

Hoewel dat een simpele oplossing zou zijn, acht ik dit niet correct. Met name niet voor de geldstroom naar de provincies en de vier grote gemeenten. Overheveling van die geldstroom naar dat Fonds past ook niet binnen de taakstelling van het Fonds; de geldstroom naar de musea zou op zichzelf beter passen binnen de gedachte taken en doelstelling van het Fonds. Ik acht het niet correct omdat de enige reden voor die overheveling zou zijn het ontlopen van de wettelijke bepalingen betreffende specifieke uitkeringen.

Overheveling naar het Provinciefonds of het Gemeentefonds

Als ander alternatief dient zich aan de overheveling van de geldstroom naar de provincies en de vier grote gemeenten naar het Provinciefonds, respectievelijk het Gemeentefonds t.b.v. die gemeenten. Dit alternatief lijkt voor de hand liggend, want in deze regeling is slechts het inwonertal bepalend voor de hoogte van de uitkering. Daartegenover staat het feit

dat bij een afweging tussen verschillende kostenposten, de cultuur soms een sluitpost blijkt te zijn. Alvorens tot overheveling over te gaan zal dan ook dienen te blijken dat de betrokken overheden zich verantwoordelijk voelen voor het beleidsterrein. Terzake is een evaluatie gestart. Ik heb in het overleg met de provincies over de saneringsoperatie van specifieke uitkeringen, die betrekking heeft op vooral het welzijns-terrein, verklaard dat ik in principe bereid ben de gelden naar het Provinciefonds over te hevelen, indien daartoe de bedoelde evaluatie de openingen biedt. Daartoe zal vóór 1990 besloten kunnen worden.

Overleg met de Staatssecretarissen van Binnenlandse Zaken en van Financiën

Het op grond van artikel 144b van de Provinciewet, artikel 237b van de gemeentewet en artikel 2 van de Financiële-Verhoudingswet 1984 verplichte overleg met de Staatssecretarissen van Binnenlandse Zaken en van Financiën heeft geleid tot de volgende conclusies:

De geldstroom naar de provincies en de vier grote gemeenten voldoet niet aan de criteria ongelijkmatige spreiding en gebrek aan inzicht in de kostenontwikkeling, welke zijn verwoord in de artikelen 144b van de Provinciewet en 237b van de gemeentewet; van de Tijdelijke aankoop-subsidieregeling kan worden gesteld dat deze zijn rechtvaardiging kan vinden in de geografisch onevenwichtig gespreide toedeling.

Gelet op mijn voornemens met betrekking tot de overheveling van de gelden bestaat tegen een tijdelijke verlenging van de regeling geen bezwaar.

Adviezen

Op grond van artikel 160g, eerste lid onder b van de Provinciewet (Stb. 1983, 575) is het besluit voorgelegd aan de provincies. Op grond van artikel 41 van de Financiële-Verhoudingswet 1984 (Stb. 1983, 650) is het besluit voorgelegd aan de Raad voor de gemeentefinanciën. Op grond van artikel 3 van de Wet op de Raad voor de Kunst 1977 (Stb. 364) is advies aan de Raad voor de Kunst gevraagd. Voorts is het besluit voorgelegd aan de Rijkscommissie voor de musea.

In het advies van 7 december 1987 heeft de Raad voor de Kunst zich met het ontwerp accoord verklaard. In het advies van 16 november heeft de Rijkscommissie voor de Musea verklaard tegen het voornemen geen bezwaren te hebben. De Raad voor de gemeentefinanciën heeft in het advies van 23 november 1987 – onder nadrukkelijke verwijzing naar het belang van het creëren van een brede doeluitkering op het terrein van kunst en cultuur – vooralsnog ingestemd met een tijdelijke verlenging van de regeling. Zijdens de provincies is een reactie ontvangen van Limburg en Groningen (Advies voor resp. 17 november en 20 november 1987). De beide provincies verleenden hun instemming aan het voorstel, zij het dat de provincie Groningen voorstander is van een andere verdeelsleutel van de gelden, nl. één waarbij ook het aantal in de provincie gevestigde kunstenaars wordt meegewogen. De bezwaren tegen deze door Groningen voorgestelde benadering zijn neergelegd in eerstgenoemde brief van 24 september 1987 aan de Voorzitter van de Tweede Kamer.

Financiële gevolgen

Financiële gevolgen voor 's Rijks kas vloeien niet voort uit het onderhavige besluit.

Deregulering

Het besluit is getoetst aan de beknopte vragenlijst inzake deregulering; er zijn van die zijde geen bezwaren.

Belasting van de rechterlijke macht

In de afgelopen jaren is geen beroep ingesteld op grond van de voorloper van deze regeling. Niet valt in te zien waarom in de komende jaren een toename van de belasting van de rechterlijke macht te verwachten zou zijn.

Gevolgen voor de positie van vrouwen

Op grond van de ervaringen met de betrokken regelingen is niet gebleken dat er enige invloed van uit gaat op de positie van vrouwen.

De Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur,
L. C. Brinkman